

האבטומוביל

בפאנר מושךן החמץ מוגדר חפצונות הקלאות

10

עשור למועדון
החמש

מחוזה היסטורי
لتעשייה הרבת היישראליות

ס.מ. 33 אבז' 1995

מנואלה

חברי מועדון

השנה גדלנו והפכנו להיות מועדון בעל וותק כל המועדונים המכובדים בעולם. את העשור הראשון למועדוננו חגנו ברב עם בקיון התנהה המרכזית החדש בתל-אביב, בעבר מהנה ומבדר.

אורחנו כבוד שר התאחדות חיים את לבנו בדבריו. וכך גם אביהו בינו נשייא-I-M-U. התצוגה המרהיבת והגדולה ביותר שהיתה בישראל מעולם הרשימה במיגון וויפוי המכוניות. (ועל כך תזוזתי למציגים), חסות UMI אפשרה לנו לקיים תצוגה מרשים אשר לפי דברי המארגנים קניון ת"א צפו בתצוגה כל يوم כמהתמים אלף איש.

לא היה ארוע מוטורי גדול כל כך במדינת ישראל מאז הקמתה. החשיפה התקשורית הייתה מלאה.

אך פניו הלהה וכל המרכז מופנה להשלמת אלבום העשור בחסות UMI. אלבום מפואר זה ישקר את ההשקה העצומה בשימור התרבות המוטורית במדינת ישראל. אשר אנו חברים מועדון המכוניות העתיקות והקלASICות בישראל מהווים נתח גדול בנושא התרבות המוטורית במדינת ישראל.

ב�名דנות זו אני רוצה להודות לחברי המועדון אשר פעלו ימים ולילות בהתקנבות ועמלו רבות במשך שנים קיומ המועדון ולהביאו עד הרים וכמוון לצוות הפעיל ימים זמי לון ואמנון ארמאן.

פנינו מספר ארועי קיץ מתוכננים וגם ארוע לירדן עידן נמצא על הפרק וממתין לאישורים הדורשים לביצועו.

בברכה

אבי כתריאל

יו"ר מועדון החמש

"האטומובייל" רבון מועדון ה-5

עורך: רוני מוסקוביץ'

מו"ל: מועדון החמש

אין המערכת אחראית על תוכן הכתבות והפרסומים בחוברת
והם מופיעים על דעת כתוביהם ועל אחריותם בלבד.

דבר העורך:

מהחר וחוברת זו, ה-33 במספר, יוצאת לאור בסמוך ליום העצמאות, בחorthiy להקדיש אותה לסייעם היישגים, הניסיונות והמלחמות אשר עברה תעשיית הרכב הישראלית.

בחוברת זו מופיעות כתבות של חברי אשר ברשותם ורכבים ישראלים ושל אלה הקיימים לנושא.

אני תקווה כי חוברת זו איננה מצינית את סוף הפסוק של תעשיית הרכב בישראל, אלא רק סיכום ביןימים מההווה ציפיה להמשך בעtid.

רוני מוסקוביץ'

תעשיית הרכב הישראלית

מאת: בני הספל

תשתיית הרכב בארץ מזוהה בדרך כלל עם שני שמות: אילין ושובינסקי. אכן, אפרים אילין ויצחק שוביינסקי ניסו, עם הרבה חזון, להפוך אותו לטטרוט ולחפיץ מכוניות מארץ הקודש לכל העולם. זה לא כל כך הצלח ומה שנוצר מהחזון הן מספר מכוניות, די מוזרות, הנוסעות בעורמת האדיבה של אספינים בארץ וגם בעולם.

ראשית יש להגיד מה זאת מכונית מתוצרת הארץ. בדרך כלל מפעל רכב לא מייצר את כל המכוניות. המפעל מרכיב אותה ולפעמים חלקים חשובים כמו המנוע באים ממכוורות אחרים. המפעל גם לא מתכנן את הרכב אלא מסתיע בתכנון שהידועים בהם הם האיטלקים. בארא, אם נתעלם מהמשאיות והאוטובוסים, היו שני סוגים מפעלים: המפעל של אילין ומפעל אוטוקרס של שוביינסקי. אילין הרכיב בעיקר מכוניות של יצרנים אחרים. הדופין היה של רנו, גם אם הוא יצא מפס ההרכבה בחיפה. הקונטסה הייתה יפנית, גם אם יצאה מפס יצור בארץ הקודש וקיבלה הנה שמאלי.

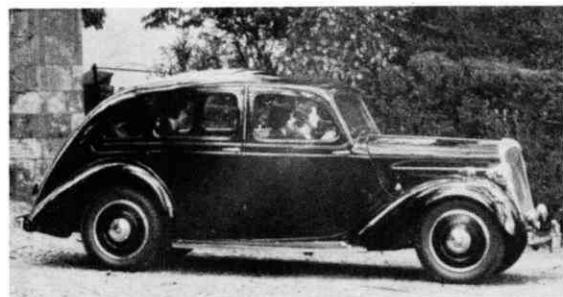
לגביו שוביינסקי העסיק קטת יותר מסובך. אפשר לומר שהסוציאת הייתה ישראלית כי היא נולדה כאן, אמנם תוכננה באנגליה אולם היא יוצרה רק בישראל. הגוף, הריפוד ואפילו השילדה נוצרו כאן. המנוע בא מאנגליה, אולם בסדרות קטנות אין ברירה אחרת ומשאית של "מאק" היא של "מאק" גם אם בחרטו מה מעו "קמינס". אפילו הי"סברה" היא ישראלית כי היא נולדה במוחו של שוביינסקי ויוצרה כאן והמפעל האנגלי שייצר אותה במקביל נתן לה שם דומה ("סיבר").

אוначיל מ...קמפר ושפרלינג. היו אלה שני אחים יהודים, אלכסנדר וצבי שפרלינג אשר הביאו מגרמניה של שנות השלושים קטת הון וחוירו לגיזע קמפר, היהודי מאנגליה, לשעבר מפקד טיסת במלחמת העולם הראשונה ובמסיבה בלונדון בין הייסקי והסיגרים הם החליטו מה ש צריך לייצר בארץ הגמלים, החמורים והקודש זו מכונית...

אלה היו 6 מכוניות מדגם "סטנדרד 10", שתיים מדגם "12" ושתיים גדולים מדגם "20" (כולן מודל 1936). המכוניות הרכבו, קיבלו שם עברי "כרמל" (שימנו לב איך הסתוריה חזרה על עצמה...) ו...נמכרו כולם. בנוסף לכך הרכבו שתי משאיות תלת גלגליות של "סקמל" וכוראה עוד משאית 4 גלגלית שהאגדות מספורות שלאחר שהיא נכשלה בעלה לטבעון הוחלט לא להרכיב ממנה יותר. אבל בעצם לא הרכיבו אף אחת יותר כי פרצו מאורעות '36' והמפעל ננטש. שליטנות המנדט לא התלהבו והבעתבים הבינו מה שהבוי כל יוזם שיטור זול להביא מכוניות מאשר להרכיב.

ב-1948 קמה המדינה ועם מה מופיע על הבמה אפרים אילין. הוא היה טייקון אמיתי. איש עסקים בינלאומי פיקח שידע היטב לכת על החבל הדק של עסקים

החליפו את הקייזרים והתאימו הרבה יותר לתנאי הארץ. לאחר הפסקת ההתקשרות עם רנו, בשנת 1959, נוצר קשר עם "סטודיבייקר", חברה אמריקאית קטנה, בעלת מסורת ארוכה של איניות וכך הופיע ה"לאرك", ביחד עם טנדר ה"צ'ימפ" ומשאית קלה בהווי החיים שלהם. במקביל באה הקונטסזה הפנית, נסיוון ראשון ומוצלח למדי לשוקן כאן מכוניות פנית, רק כדי שבשנים 1966-7 יופסק ייצור של כל המכוניות הניל' באורה"ב וביפן. סטודיבייקר נסגר ואילו "הינו", מפעל האם של הקונטסזה, זנוח את ייצור הפרטיות.

1964

עמוד השידרה היו מכוניות הויליס והגייפים שנקבעו על ידי מערכת הביטחון. המכירה לשוק האזרחי נהנתה מהחמהה של הבלתיות עד סוף שנות החמשים ואז הוטר ליבא מכוניות, אולם עם הטלת מס מפליה. כל זה לא עזר לאילין שבענוק שצורך מabit, התקשרויות לא מוצלחות (אילו שענקי התעשייהה עמדו אצלם בתורו...) קם לו מתחילה שידע לנצל היבט את תקנות המס ויצר מכוניות מתאימה לתנאי הארץ, פשוטה וזולה. אותו מתחלה, יצחק שוביינסקי קנה בסוף את מפעלו של אילין, בשנת 1968 וזאת לאחר שנסקרו 50,000 כלי רכב: קייזן דה לוקס, הנרי ג'יי; ויליס סטיישן, מסחרי וטנדר 4X2 ו-4X4, ארו ויליס, ויליס טנדר עם מנוע בתוך הקבינה, בנו דופין, קטר-שוו, פריגנט, 7 4C משחרית וסטיישן; סטודיבייקן לארכ 6, לארכ 8, קרוזר, לארכ-לימוזין (מונהית בעלת שילדה ארוכה), טנדר צ'ימפ, משאית קלה: הינו קונטסזה 900, קונטסזה 1300, טנדר

הרפתקה. הדבר הוועיל מאד למدينة שבדרך, כאשר הוא כישף יש-מאין כל נשך וכל שייט שעוזרו לנו מאד במלחמות השחרור. הנהנתן לא קטן וחובב אמנות, התחיל אילין לחשוב על הקמת מפעל למכוונות בארץ וצדרכו חשב בגדו. בארצות הברית היה קיים, משנת 1946 מפעל "קייזר-פריזר", שותפות של שני אנשים מיוחדים. הנרי קייזר היה אילון שקנה את עולמו במלחמות העולם הנע ובכך איזה את הקצב הרצחני של הצללות הגרמניות, ואילו חבר גו פריזר, יציר רכב, גאון בתחום, הנהשכ卜 לאבי הגיפ. שניהם קראו תגר על שלושת הגודלים וניצלו היטב את הרעב למכוונות לאחר המלחמה. בשנת 1951 הוציאו לאור דגם חדש, יפהפה ואוירודיני ולבסוף דגם קטן בן 4 צילינדרים, יהודי, הלא הוא ה"הנרי ג'יי". הם פתחו מפעל הרכבה בארץות שונות, למשל ביפן, כאשר אחד הבולטים שבהם היה בהולנד. כשהריצו לפתח מפעל נוסף, ביון, שכנע אותם אילין להקיםו בארץ. זה היה הימור גדול כי אילין חשב בגדו, על מפעל סטיל אמריקאי עם פסי ייצור מושכליים, הכל חשמלי, שלוחות ורכיבת לחצר ועוד דברים שלא נודע מהם בארץ, שרק התואשה מלחמת השחרור וחסירה לחם להאכיל את היהודים שבאו מכל מקום, לא כל שכן מערכת חשמל מסודרת ומסורת תעשייתית. אז לך למד את סודיה הצורף, יענקל החיטט ויז'אקו הסוחר לייצר מכוניות. אילין עמד באטגר ובינוי 1951 היה טכס פתיחה גראנדיזי בהשתתפות בן גוריון כאשר המכוניות עמדו בשורה כמו במפעלים אמריתיים, רק שאף אחד לא סיפר שהן עדין הגיעו שלמות מראה"ב.

מכאן ואילך נאלץ אילין להלחם עם כל העולם. עם ממשה מפאנייקית ש"מכוניות" היא לכל שר אבל לא לעמך כי זה "לא יפה", עם תקנות מוירות שאילצו אותו ליציא סחרורה לפני שניצב נסיוון, ועם הפסד על כל מכונית, כי כפי שאמרתי, לא כדאי באופן בסיסי להרכיב כאן מכוניות. הקייזרים היו יפים אבל איך אמר לי בעל קייזר? "הכל דפק, נקש, רעד וחלקים היו נופלים מהארטו ותוך כדי נסעה..."

שם הכל יוצרו בשנים 1951-52 מכוניות והן יוצאו לפינלנד, שוודיה, צרפת, ושתיים מצאו דרך אפילו לקניה. בשנת 1953 הצטרפו הגיפ ויתר מוצרי "ויליס" לפס הייצור והמפעל שקח חיים אולם רק במחצית התפוקה המתוכננת. בשנת 1954 "קייזר פריזר" נסגר ובכך נפתחה שורה של בישי-azel אשר מפעל אחר מפעל שאילין נקשר אליו "שמו לו ברז" אם על ידי סגירותם או בידי אילין נקשר אליהם. עשרות סוגים מכוניות נוצרו בידי אילין כאשר המוצלים שבהם היו ה"רנו קטר-שוו" ו"רנו דופין". אלה

המלוכה. הוא לא רצה להסתפק בתלת-גלאליים. וחלים על תעשיית הרכב של ממש, עם מאות פועלים. שוביינסקי רצה להתקשר עם מפעל הרכב קיימס אולס כפי שראינו אצל אילון, לא היו מתנדבים לכך בתעשייה העולמית ולכן הוא ניצל את קשריו עם רליאנט והם תיכנו עבורו כלי רכב מפיברגלס, מבוסס על דגם תלת-גלאלי קיימס שלהם. א-הטיפוס נבנה באנגליה והגיע הנה בשנת 1958. שוביינסקי נאלץ לעבוד קשה עד שמציא ספקים לכל המערכות כי היה ידוע שההספקה תהיה בסודיות קתנות ושם יצרן לא רצה להסתובך עם העربים בגלל 100 אלטרנטורים או רדיוטורים. הוא השיג, בדרבי עקיפין כ-100 מנועי פורד, 995 סמ"ק (המנוע המקורי של רליאנט לא היה מתאים) וניגש לארגן את המפעל. היה ברור שבית המלוכה של שנלר לא התאים וחיש כל הוא איךן מפעל חדש, עדין במפרץ, שכר 17 פועלים ומצא עצמו, חסר נסיוון ברכב, מדריך, ממירץ, מעודד, מבקר איכות....

שתי בעיות עיקריות עמדו לפני שוביינסקי: האחת הקשורה במבנה הרכב. כאמור הוא היה עשוי מפיברגלס, סיבי זכוכית המחזוקים בדבק פוליסטר. זה חומר המעובד ביד ולכן מתאים לסדרות קטנות (משתמשים בו הרבה בתעשייה האוטובוסים). הדבר התאים לשוביינסקי. אולם היה בעיה של חיבור לוחות הפיברגלס למסגרת העץ של תא הנוסעים ולשלילדה. זה לא כל כך חלק והמכוניות הראשונות פשוט התפרקו. וכן אין עוברים לבעה השניה, והיא שמשתלטנו עדין אסורה לשוק את המכוניות כאן וшибינייסקי נאלץ לשולח את הסchorה המתפרקת שלו לתורכיה, שם היו לו כאמור קשרים, ו...לאלה"ב. בغال האmericאים נקראו המכוניות "סברה" וניקנו בעיקר על ידי יהודים טוביים. מהר מאד מצאו המכוניות דרכן חוזרת לחיפה כשהן במצב זה או אחר של התפרורות. אחת אגב, נשאה באלה"ב ומוציאיה בידי אspan. שוביינסקי לא היה רגיל להרים ידים וגם עכשו היה לא התכוון לוותר. הוא איךן הכל מחדש וייצר סדרה נוספת טוביה יותר אשר שוקה כולה כאן. בשנת 1959 אישרה הממשלה לשוק מכוניות בצורה חופשית וшибינייסקי ואילון קיבלו סבסוד בצורת מס מופחת.

המכונית, עדין עם גרייל עגול, נמכרה לא רע ונוסף לה גירסת סטיישן ומאוחר יותר גם טנדר. בשנת 1961 הוא בנה גירסה חדשה של המכונית, שכבר נקראה "סוציאט". היא קיבלה גרייל מרובע, מנוע פורד חדש 997 סמ"ק והיתה בניה היבט, כולל השילדה שנבנתה כאן. ה"קובייה", כפי שכונתה, הייתה אחת המוצלחות שיצאו מAUTOKRIS ואחת מהן נשלחה על ידי שוביינסקי למסע הרפטקות לאורכה של אפריקה. הצורה בה התמודדה המכונית עם תנאי

900, בריסקה 1300; ג'יפים מכל הסוגים והמינים.

וכן, הייתה "המכונית העממית". כל הארץ חיכתה לבואה בשנת 1961. אילון הכריז על הגשמת חזונו הדורות, היא משלנו...משלנו. ומה שהגיע נראה בתמונה...זה הכל? שאלנו ביאוש...הכוונה הייתה טוביה, לבנות אותו בעל קירות ישנים שימנו צורך במכבשים יקרים, מנווע 2 פעימות אוסטרוי, חלונות הזהה וכיסאות של דה-שו. הנסיון נפל לאחר שהאוסטררים נכנעו לחרם הערבי ואולי בכך חילו את המצב. אילון המשיך בעינויו רכב, בייבוא "אלפא רומיאו" בידי חברת "קפ裏יש" (ראשי תיבות של "קייזר-פררייזר ישראל") עד פשיטת הרגל ב-1988. ביום הוא ישב בפריז ומשכיף, מבין יצירות האמנות, לאחר מכן על קריירה מרתקת שבאמת אין כמוותה.

יצחק שוביינסקי ז"ל נולד בפולין ועלה ארצה בשנות השלושים. חינכו בשינה והסבירה בה גדל עיצבו אותו בזורה שההגדה "יהודוי עסיסי, חם במזג חם בלב" הלמה אותו מאד מאד.

шибינייסקי מוכר, אולם מעטים יודעים שאט מפעל אוטוקרס הקים בתחלת שנות החמישים לדיסלב שנלר, איש עסקים חיפה. גם אצל שיחקה התקנה שאסורה לייבא מכוניות ארצה וניתן למכוור כאן רק תוכרת הארץ. אז שנלר התקשר עם מפעל "רליאנט" (RELIANT) האנגלי, אלה התמחו בכל רכב תלת-גלאליים ששימשו לחיקת הלב וכיו"ב. משנת 1952 הוא הרכיב תא נג פרימיטיביים מפח על שלדות הרליאנטים בבית מלאכה קטן, שנקרא "מוסכים ומכונות" במפרץ חיפה. בשנת 1957 ולאחר כמה עשרות כלי רכב אלה, הצלבו דרכיו עם יצחק שוביינסקי, אז סוחר גדול שהתמחה בייבוא משקאות ודגים, בעיקר מטורקיה. שוביינסקי רצה לגoon לעצמו את החיים ונכנס כשותף בבית

הידועים בעולם. ה"סבורה" הוצאה ב-1961 בניו יורק והיתה להצלחה היסטורית. ההזמנות הגיעו כזו לחץ שעת 100 ה"סבורות" הראשונות יצאו באנגליה תחת שמה של אוטוקרס... רק אח"כ התארכן המפעל בחיפה והחל לייצר את הסבורות, שרובן נשלחו לארה"ב. הסבורות החלו גם להתרחבות ואחת מהן השתתפה בצורה מתוקשרת היטב בראלי "אקורפוליס" ביון. רליאנט ראו כי טוב והם החלו לייצר את הרכב במקביל, עם הנהג' ימני ותחת השם "סיבר". לסבורה היה מנוע של 1700 סמ"ק, תוצרת פורד. רליאנט עברו חיש מהר למנוע של 6 צילינדרים, 2500 סמ"ק.

כמה סבורות נוצרו, בין השנים 61-66 ? קשה לדעת. נראה משהו בין 200 ו-300, כולל הסייברים. העניין נ核实 כי היה קשה להקים מערך שירות באלה"ב. רליאנט החלה, בשנת 1965 לייצר רכב חדש לנMRI, "סימיטר" ולשוביינסקי היה נוח יותר לייצר כרמלים לצבא ובכך הוא שקע לאפרוריות ולתלות בלקוח אחד גדול.

הכרמלים, אגב, יוצרו החל משנת 1965 בגיןסה חזקה יותר (מנוע 1200 סמ"ק) והסוציאת החל מאותה שנה קיבלה צורה דומה. כמו כן נולדה מוציאה נוספת, גלבוע, בעלת 4 דלתות.

בשנת 1967 פרשה פורד מהתופות ובמקומה נכנסה לילנד והחברה המרכזית. הייצור עבר למפעל חדש ומודרני בטירת הכרמל ועל רקע הקשיונות של אילין, העתיד נראה מבטיחה. לשוביינסקי מצא עצמו בראש קונצראן שככל את מפעל לילנד אשדוד וטיירת הכרמל. הוא נהנה ממש מופחת על מכוניות הפיברגלס ומבלדיות בשוק אוטובוסים ומשאיות. הוא חדל להלחם על סחרורה טובה יותר והמצב, בעיקר בתחום הרכב הכבב, דרש תיקון. הוקמו ועדות לבדיקת מכב יצור הרכב בארץ כאשר אילין וшибוני טענים שמכוניותם היא-היא הישראלית האמיתית. בינוויים די בצעעה, החלו סוכני פורד וקריזלר בארץ להקים מפעל חדש בניצרת שהחל לייצר החל משנת 1967 מכונית טובה באמת, האסקורט החדשה. זו, לעומת הסוציאות והקונטסות, הייתה לינה אחרות. שוביינסקי ניסה לענות לאתגר של האסקורט על ידי ייצור הטרוומף 1300 שבגלל ממשלתו המונופוליסטית, אלצה לקלמן מגולתך של

אקלים קשים, דרכים משובשות, חיות טרף וטופי "טם טם" הוכחה שהמוצר היה טוב וחזק. מאות סוציאות נמכרו רק לשוק האזרחי. לפחות החל לייצר שוביינסקי רכב חדש, מכונית נוסעים בשם כרמל, בעלת מנוע 997 סמ"ק וצורה שטוחה ומודרנית יותר, גם היא תוכננה ב"ירלאנט" על בסיס רכב שהיה מיוצר אצלם (תלת-גלגלי...). הקשר עם פורד לא הצטמצם בקניית מנועים אלא גם בשותפות בעלות על אוטוקרס, שהתחלקה עכשו בין שוביינסקי והחברה הישראלית למכוניות, סוכני פורד בישראל. זה אפשר גם את העברת המפעל לאתר חדש, ליד סוכנות פורד בחיפה.

RELIANT

**תלת- אופן להובלה
החסכוני ביותר בעולם
נוחרו רכב אטמי באלאי**

- אגוז בעל 4 צילינדרים, מקודר באים
- אדריכת בניין דיו 6 ליטר לכל 100 ק"א
- 500 ק"ג מטען דשאי להוביל
- עיל ביותר לחילוקת הלב בבקבוקים.
- ק"ב זולו 400 בקבוק לעדר

מוסכים ומכוונים בע"א

ל. שנדר

ח. י.ה. דח' תל-אביב 14

טל 9 2566

1956

שם גם נוצר הילום שכתר. זו הייתה יצאה קפואית של שוביינסקי מהשירה של מכוניות מסחריות וטנדרים. הוא רצה לכבות את העולם במכונית ספורט. בהיותו באנגליה הוא פגש את סלימי שתכנן שילדה למכונית ספורט, ואדם נוסף בשם אשי שתוכנן מרכב אווירודינמי. מהנדסי רליאנט חיברו את שניהם וכך יצרו עבור שוביינסקי את ה"סבורה-ספורט" ועלו הם עצם על דרך חדשה שהפכה את מפעל אחד מיצרני מכוניות הספורט

המפעל של אילין לשעבר נסגר וייצור הגייפים עבר לנצרת. מפעל אוטוקרס נמכר על ידי כוונס הנכסים לחברת "כלל". הוא הוסב ל"روم כרמל" ובשנת 1977 יצאו מכוניות חדשות מפיירגלאס, עם מנוע פורד: "روم 1300" בתצורות פרטיט, סטיישן, מסחרית וטנדר. בשנת 1980 החטנה במקצת הרכב וקיבלה מנוע קרייזלר אנגלי, אולם שנה לאחר מכן, ב-1981, הבינו בהנהלת "כלל" שאין טעם להמשיך ובכך נסתם הגולן על עוד הרפקאה יקרה בנסיון שלו להפוך לדטרoit. אז מה היה לנו:

סוציאתא קובייה גרייל עגול, קובייה גרייל מרובע, 1000 ו-1200 - (מנועי פורד); 12/50, 13/60 (מנועי טריומף) כולם בתצרורות סטיישן, מסחרי וטנדר.

כרמל 1000 סמ"ק, 1200 דלותות (פורד) ו- 13/60 (טריוויל).

מייני מפיברגלס (רכב נסויוני בתכורות פרטיט שתិ דלחות וסטישן - נוצרו כ-5 קל' רכב כלאה).

סבירה - ספורט 1700 סמי"ק בתצורות פתוחה עם גג נתיק ו/או ברזנט, וכן "קופה" עם גג אחוד.

הרגנון רכב שטח מוגע טריומף 15000 סמ"ק.

בוגר 1300 ומעלה, גנוב 1500, בוגר 1300 ומעלה, גנוב 1500, גנוב 1300 ומעלה, גנוב 1500.

האסקורט האחרון שיצאה מפעל נארת סימנה סור מסחרי, סטיישן ופרטי 4 דלתות.

תקופה (הן ייצרו שני דגמים, 2 דלתות וארבע דלתות ובנפח מנווע של 1100 ו-1300). המפעל הוקם בשנת 1966 בגיבורי של חברת פורד, והנרי פורד השני אף ביקר בו. האיסקורט נמכריה די יפה, בעיקר לצבא ולמשטרה, אולם עם התחלפות הדגם בסוף שנות השמונים התמקד המפעל במה שלצערנו אנחנו חזקים: כל רכב ביטחוניים יעדויים פשוטים, המיוצרים בכמויות קטנות. האביר, גיפ הסופה ואוטובוס המטאור (של "מרכבים") מראים שוב ושוב את הכיוון.

היכנו למכוניות שטודיבייקר!

קייזר-פרידיזר לישראל בעמך

תלאבוב דהאג ניבודי יסראאל רחוב שלומציון המלכה 18 ירושלים **חויה דוחב צור 3**

דוחוב גיבורי וישראל רחוב שלומציון המלכה 18

Digitized by srujanika@gmail.com

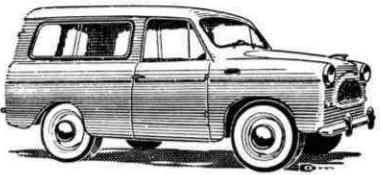
1500 סמי"ק שלא עשה לה טוב. מונוּי הטריווֹמָף הושתלו גם בתוך הסוציאות והכרמלים וגם ברכב שטח בשם "דרגון" שהיה כשלון גדול ונוצרו ממנו רק 25 יחידות.

המיתון של 1966, האסקורט, בעיות ניהול והיחסים בין בעלי אוטוקרס גרכו למשבר באוטוקרס בסוף שנות השישים. היה ברור שצריך לתכנן סוסיתא חדשה כי זה היה רכב שלא נקנה על ידי הצבא. הדגם "סוסיתא 13/60" היה הראשון שתוכנן כאן, לא על ידי רליאנט, והוא נאה לעין וモוצל. המיגבלה של 1500 הוסרה ומונעים של טריימפ בńפח 1300 סמ"ק שירתו היטב את בעלי הסוציאות, הכרמלים (שצורתם השתנתה כמעט לחלוטין) ואת הטריומפים מפה. בשנת 1969 נחזה קו ה-4,000 מכוניות בשנה, ושובינסקי הוסיף עוד מפעל לממלכה, את מפעליו של אילין שפרש מר נפש מייצור מכוניות. עכשו היה שובינסקי המלך הבלתי מעורער של תעשיית הרכב בארץ. באשדוד הוא ייצר משאיות ואוטובוסי לילנד, בטירת הכרמל את מכוניות הפיברגלס ובמפעלו לשעבר של אילין את הטריומפים והגייפיס.

זה היה כאמור גבול מדי והיחסים עם יתר השותפים, ובעיקר עם "קור", הגיעו לשפל כזה עד שבסנת 1971 פורקה השותפות ושובינסקי חזר לטירת הכרמל. החלו להsharp טענות על ליקויים בגין הגיעה מהר מאד להאשמות בחיתות. המכירות צנחו, המלאי גדל והבנקים, שהחלו לחוש, סיירבו לתת אשראי. באוגוסט 1971 פשט המפעל את הרגל וכונסי נכסים השתלטו עליו. שוביינסקי לא רک מצא עצמו בחוץ אלא גם נאלץ להתמודד בבית המשפט על samo הטוב. הוא יצא זכאי אך המהיר האישី היה כבד מדי. אמנם עסקי המזון שלו היו סבירים וחברה בעלות בתו וחתנו "ירכב ישראלי" המשיכה ליבוא מכוניות רליאנט, אך התקף לב קטל אותו בשנת 1981

.1981

סוציאתא

המנוניות הבנייה לצרכי הארץ

אנו אוניברסיטאות

ח' פ' — רחוב יט' 145. סלטון 6896 ● דרך העצמאות 90. מלון 2963
תל-אביב — רח' המלך 43. מל' 33221/5 ● דרך פעולות 13. מל' 66206
ירושלים — רחוב דוד מילר 14. מל' 4334.

מארועי החודש

מארועי פסח

ארועה הכרזת יגואר בישראל

בתחנה המרכזית

חברים כותבים

SHIPOV (כמו) בחו"ל

בבעלוטי מרצדס 200 (6 צילינדר) 4 דלתות משנת 1933, והרכב ברשותי ונוסע עצמו משנת 1960.

לפני יותר משנה יצרתי קשר עם חברה בהולנד בשם Bart Holland, העוסקת בשיפוץ מכוניות קלאסיות ישנות באופן הנסי מקצועית שאפשר. הבאתו לארץ עלי חשבוני את בעל החברה והוא ערך "שיטות" כליל למכב לרכב שלי ומסר לי הערכת מחיר לשיפוץ כליל למכב ארגונגלי חדש, לרבות השלה ויצור כל החלפים החסרים או הלא מקוריים.

במהלך שנת 1993 נסעתו למפעל וראיתי עובדה מדהימה. מייצרים שם הכל!!

שלחתי בדואר אוויר את המטען המקורי של המרצדס (רדיאטור כוורת המהווה גם את ה"גריל" של הרכב) שלא ניתן לייצר בארץ, ומוך חדשניים קיבלתי מטען כמו חדש וארגונגלי. ממש לא האמין!!

חברים המעוניינים ליצור קשר עם מפעלו זה יכולים

לפנות אליו או למועדון ה-5 ויכולו לקבל טלפונים

ופרטיהם נוספים.

ברכה

אבנר פריד, חיפה

תערוכות בחו"ל

ברצוני לספר לכם על אירוע מיוחד, בו ביקרתי בזמן שהותו בקייז שבער בהולנד. בעיר אוטרכט Utrecht, בתוך אולמות קונגרסים ענקים, מתקיים פסטיבל לשנה תצוגת ענק של מכוניות ואופנאות Old Timers. כמו כן מציגים בתערוכה ספקים של חלקי חילוף למכוניות עתיקות, חלפים חדשים ומשומשים, כך שכל בעל מכונית או אופנועזכה יכול ל凱נות חלקים לענטיקה שלו. הסוחרים (גם אנשים פרטיים) מציגים את סחורותם פיזית או מעל גבי

קטלוגים, מחיונים או פרסומים אחרים.

בiletתי שם בחצי יום והעין לא שבעה.לקח לי שבועיים ימים לעכל את מה שראיתי. עלי לציין כי גם המציגים, כמו גם המבקרים, באים מכל ארצות אירופה.

דורון בירגר, נס-צינה

היהתי מעדיף לכתוב כתבה במדור "המכונית שלי", אך לצערי הרוב אין ברשותי מכוניות עתיקות ממשיכות במקצת. אין לי הידע הטכני לתיחס המכונית כזו ובנוסף יש לי גם זוג ידים שמאליות. לרווח כל פעם למוסך, אפילו לתיקון הקטן בביתו, דבר שאני עושים עם המכונית החדשיה שלי, עלה הון כשמזמין במכונית ישנה. لكن החלטתי לפני מספר שנים לחפש דרכים אחרות לבטא את אהבתי למכונית העתיקה והקלאסית.

לפני הכל היה צריך ללמוד את הנושא וקניתי ספר, לאחר מכן עוד ספר וכן הלאה. גם הוצאותי מנויע על ירחון מכוניות קלאסיות ולאחר מכן מנויע על ירחון אחר, וכך גדל צעד-צעד האוסף של ספרים וכתבי-עת שלי. ביום, אני סבור שמצויה ברשותי הספרייה (הפרטית) הגדולה בארץ על הנושא האהוב עליו: מאות ספרים, הרבה מאות ירחונים וכתבי-עת אחרים, ואלפי תמונות ותצלומים.

נמצא ברשותי גלון מס' 1 של "Special Interest Auto" השווה היום למעלה מ-40 \$. אני מנויע על החוברת המפוארת "Collectible Automobile" מאז היום הראשון בו יצא לאור ויש לי כל הגלגולות שיצאו. בחוברת זו כתובים בעיקר על מכוניות אמריקניות (עם תצלומים מלאים), אך מיידי פעם יש גם כתבה על מכונית אירופית זו או אחרת, בדרך כלל מכוניות יוקרתיות כמו יגואר או מרצדס. בודאי לא חסרים אצלי "Classic Sportscar" הבריטי ו-"Fanauto" המשפט וכן ירחונים שונים ומשונים מכל מיני ארכזות אחרות. למזל אני אני מדבר וקורא מספר שפות מערב-אירופיות וזה עוזר הרבה באיסוף החומר.

לאחרונה נדבקתי גם בנגיף הנפוץ מאד בארה"ב והוא אישס ספורט פרסומת (פרוספקטים) של מכוניות. בין העתיקים והמעוניינים שברשותי יש פרוספקט משנת 1930 של אמריקן-אוסטין (האוסטין 7 שייצרו בארה"ב), וכן פרוספקט של ה"טאקר" משנת 1947 ושל ה"פליביבוי" 1948 שהיתה נסיוון לייצר מכונית קטנה בארה"ב. גם פרוספקט של מכונית D.K. גרמנית משנת 1936 ומספר קטן של פרסומים שהם עברינו היישראליים מלאי נוסטלגיה כמו 1952/1951 קייזר ויגניניאן, 1962 סטודיבייקר צ'אמפ (היתה בין היתר בשירות צה"ל) או לדוגמא האיריו-ויליס משנת 1953. סך הכל אוסף קטן ומעוניין שהולך ותופח מדי חודש בעזרת ידידים בארץ ובחו"ל.

התASN' אצלי חומר רב מאד בקשר למכוניות עתיקות וקרוב לוודאי יש לי אי-שם גם תצלום של המכונית שלך, כמו שהיא כשיתאה מהמפעל שיצר אותה. תרצה לראות? אתה מוזמן להתקשר.

Dear friends.

First of all I will thank you for the nice books and card of our club. It's a pity I can't read the text but when I speak to my friend Doron Birger he will translate it for me. I had made a photo of my Tatra. As you can see it is one week before Christmas and very bad weather. In the summer I will make some nice photos from my old Fords, Tatra and Trabant and will send them.

Many greetings,
Joep Kooijman

דרך אגב: אני מփש כל פרוספקט שהוא הקשור
לרכב בישראל: קונטסה, סוזיתא, כרמל דוכס וגם
פורד אסקורט נוצרת. אני קורא לכל אחד שיש
ברשותו פרוספקט כלשהו של מכוניות
''ישראליות'' - אני תתקשר אליו.

בכבוד רב
מרדי דסאו, ראש"צ

''היו זמינים'' או ''מה זה אוטומוביל?''

באפריל 1929 נסעו תלמידי כיתות י"א-י"ב
בגמנסיה העברית הרצליה בתל אביב לטיול שנתי
על-הירדן המזרחי, לסלע אדום (פטרה) ולעקבה.
הנסעה נערכה באוטובוסים גבוים (מתוצרת לא
מוזהה) של קוואופרטיב האוטובוסים התל-אביבי.
בדרכם לירושלים אירעו שני תקרים שתוקנו במקום.
בוואדי נימר עבר הירדן נשר אחד היצירים אך
המשכו לנסוע. בדרך לעקבה לא היה כביש
והאוטובוס שקע בחול. הייתה סכנת התנפלו
שודדים, וכך התלמידים עם המורים דחפו את
האוטובוס. הם התלוצצו: מדוע שמו ''אוטומוביל''?
כי צריך להוביל אותו.

פרופ' שרגא אירמאן, חיפה.

המפלגות יהודית
היריד בארץ
ה מ פ ע ל

חַרְבָּה

קריאה להצלת רכב ישראל

מאט נמרצבי דסאו

זמן קצר לאחר קום המדינה הוקמה בה תעשיית רכב. הריאונה שהעזה להכנס לשטח זה הייתה חברת קאייר-אלין בחיפה שהחלה עם המכוניות מתוצרת החברה האמריקאית קאייר-פריזר, הן לשוק המקומי והן לייצוא.

בעקבות מכוניות קאייר באו רבות אחרות: הנרי ג'י, אייר-ויליס, רנו דופין, טריומף 1300, פורד אסקורט סימן 1, קונטסה 900 ו 1300, סטודיבייקר לארק ועוד.

חברת אוטוקראס בтирת הכרמל העניקה לנו מכונית ישראלית של ממש עם מרכב עשווי פיברגלס ועם עיצובו של הריאונה. חבורה היא הסוסיתא. גם יצרה מכונית ספורט-סבירה ומוארת יותר את הכרמל דוכס ואת הרום כרמל.

השאלה שאני שואל את עצמי ואתכם, חברי המועדון היא: מה נשאר מכל זה? מי ראה לאחרונה קונטסה?ומי ראה בשנה שחלפה סוסיתא "קוברה"? כמה מכוניות עם קשר ישראלי נמצאות בין חברי המועדון? לדעתו מעט מאד. ולכן אני קורא לפועלות הצלחה.

ראשית כל יש להקים קון שתפקידו הראשון יהיה

יהיה "שנור", איסוף כספים מבין חברי המועדון ומהוצה לו. אני בטוח לחברה כמו "בני משה קרסו" תתרום סכום להצלת רנו דופין ולתיקונה וכו'. אחרי הקמת הקון אני פונה לכל חבר במועדון לפקוח עין ולהודיע מיד למוקד אם וכאשר הוא רואה מכונית כזו. ואז הקון תיכנס לפועלה, תרכוש את הרכב ותביאו אותו למצב מקורי עד כמה שהוא מתאפשר. כמובן שכאשר העסוק מתחילה להתגלגל אנחנו נהיה זוקקים לעזרה של חברים עם ידע טכני, אבל ליה נdag מאוחר יותר.

ראשית כל עלינו להציג כמה שיותר רכבים ככל הימאותם בטוחו. גם "אגד" וגם משטרת ישראל מצטררים עתה שלא התחילה לאסוף רכבים מן העבר מוקדם יותר ועכשו הם מփשים בנוויה.

بعد שנה שנתיים יהיה מאוחר מדי ולא נמצא אף סוסיתא או קונטסה. אני ארחיק כתה: גם יש לאסוף משאיות ישראליות, כמו שאז היו בשירות של צה"ל: לילנד עם תא נהג מותצת ישראלי, דודגי עם קבינה תוכרת נוצרת ואפילו קומנדקר עם מרכב ישראלי. כל אלה ראויים להצלחה, כי הם שייכים להיסטוריה של מדינת ישראל.

עכשו הוא הזמן לפועל - מחר יכול להיות מאוחר מדי. כמו חברם - תתרמו מכפסכם, מזמנכם, מכשرون הארגון שלכם - אני!

מרדי דסאו

למה להעדיף מכוניות זרות?

**לפניך מבחן הדגמים של המכוניות הישראלית!
הן טובות יותר, זולות יותר וחסכניות יותר!**

סוסיתא-סטישן

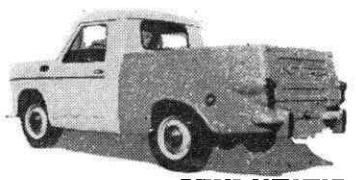
ברמל-נוסעים

סוסיתא-מסחרית

סבירה ספורט

סוסיתא-טנדר

אונ-קרס חברה בע"מ

חלום שהתנפץ

מאთ: גאי אדלסבורג

מחודש, והוחלף הריפוד בפנים הרכב כולל התיקרה, רופד מחדש לוח השעונים, נוספו שטיחים, הגה עץ וגינטים ועוד ועוד .... לאחר סיום עבודות הקוסמטיקה החלנו שאנו לא מסתפקים ביבטייה הרכב ויש לעורך שיפורים גם במנוע. יחסית ההערכה של הגיר שהוא, ראש המנוע קוצר, והוחלפו מתלים ובולמי זעוזעים וכל מערכת ההיגוי שופצה מחדש.

לאחר כונה מתאריך רכישתה יצא **האלפא לדין**. התוצאה הייתה מ-0-ל-100 בסביבות ה-8-9 שניות וכל התוצאה הייתה דושת הבזין הצמידה והדביקה לחיצה קטנה על דושת הבזין הצמידה והדביקה את הנוסעים לבב הכסא בצורה אגרסיבית, פרטית ותקיפה, זהו הרכב היה מושלם והחלום התגשם, כל אשר נותר היה להמתין ליום ההולדת, ללמידה נהינה, קיבל ראשון ולקבל את הרכב.

ואז... לפני כ-6 חודשים נסענו לבקר את אחותי, בסיס חיל האוויר במרכז הארץ. עם תום הביקור, חזר אבי לבדו באלפא למשרדו ואילו אני המשכתי עם אמי ואחותי לבי庫ר הסבטה אשר גרה בקרבת מקום. כעה לאחר שבתי הביתה נתקבל טלפון מבית החולים אשף הרופא, והודיעו לי שאבי נמצא אצלם לאחר תאונת דרכים ושהוא נשאר לניאתו דחווף. מיד נסענו אמי, אחותי ואני לבית החולים ושם נתברר שכנהראה נוטק המחבר בין דושת הבזין לקרברטור או אבי ירד לשולדים בכביש המהיר יימ"ס ת"א במטרה לתיקן את התקלה, נהג אשר נקרה לא שם לב לדין ולשלוליה, התנגש בו מאחור בעוצמה רבה וכי אבי צריך לעבוור עוד באותו הלילה ניתוח דחווף בידו השמאלית ובירכו בשל שבר מרוסק באמת ידו.

בזמן המסתנה לניתוח נסעתי עם אחותי לראש"ץ, לשם גרוו את **האלפא** לאחר התאונה וכשראייתי את הרכב חשו עני. בוגרש הגROUTאות היה מונח רק חצי מהЛОמי. החלק הקדמי היה שלם לגמרי עד

היה לי חלום, החולם היה קטן, חזק, אדום ובעל אופי מיוחד. החלום שלי קרואו **אלפא רומיאו ג'וניור**.

אבי מתעניין במכוניות מיוחדות וקלאסיות, ומאז אני זוכר את עצמי, תמיד היו לנו רכבים מיוחדים, ספורטיבים וקרביולוגיים. מכל מבחן המכוניות שהיו ברשותינו במרוצת השנים, הרכב שבולט במיוחד בספרויי אביו היה דוקא **אלפא אלפא רומיאו ג'וניור**. משנת יצור 1972 שנרכשה על ידו באותה השנה. האלפא הייתה רכב קטן בעל מנוע של 1300 סמ"ק עם 103 כוחות סוס עצביים. לאחר סיפורים רבים על עלילות לירושלים וחווית מוטוריות רבות, הפכה **האלפא** עברו לשאיפה וחלום.

אבי נוהג כבר יותר מ-12 שנים באותו הרכב - מרצדס ספורט קבריולט "פוגודה" משנת ייצור 1970. רכב זה הוא רכב מאד מיוחד ונדריך ונחשב לרכב אספנות עוד לפני שהגיע לגיל 25. הרכב חבר במועדון ה-5.

לפני כשנתיים אבי החליט שהבל לו לנסוע כל יום במרצדס ולשחוק אותו, כמו כן גם נמאס לו קצת והוא רצה שינוי. היה ברור לנו שלא נקנה רכב חדש ועממי אלא "צעצוע" חדש (על פי הגדרות אימי), והחלטנו לקנות "צעצוע" אשר ימצא חן גם בעיני וכן, שנתיים לאחר, עם קבלת רשות הנהיגה יעבור הרכב לרשותי, ואביו ירכוש "צעצוע" חדש לעצמו. בפה אחד החלנו על **אלפא רומיאו ג'וניור**. בשביili היוצאה **האלפא** חלום שעמד להתגשם ובשביל אבי שינוי חדש ומערנן לאחר המרצדס הכבדה, הרצינית, אוטומטית, הגה כח, הזורת דלק וכל הנוחות שאפשר לקבל.

החלנו בחיפושים ביום שבת בבוקר ולאחר חצי שנה של נסיעות בכל רחבי הארץ, בדיקת רכבים רבים ומו"מ עם בעלי רכבים שונים, מצאנו את אשר חיפשנו. הייתה זו אלפא מזוחחת במצב מחפיר, בעלת מנוע 2000 סמ"ק ששיפק 150 כ"ס במשך 1969. הרכב היה מלא חלודה, הריפוד בגג קרוע ונופל, כסאות מתפרקים, וחוסר איזון וכיוון מוחלט במנוע, אבל בעלת שלידה יציבה ולא חלודה.

שבוע לאחר רכישת החלה החרפתקה האמיתית - שיפוץ הרכבマイ' ועד ת'. השיפוץ עצמו ארך כחמישה חודשים מפרכים של חיפוש אחר בעלי מקצוע מתאימים, פיקוח על עבודותם וחיפוש בלתיי פסק אחר חלקים מתאימים.

האלפא הופיטה מכל חליקה החיצוניים והפנימיים, עבר פחחות כללית, צבע, הcisיות ניבנו ורופדו

שנתיים וחצי עברו מתחילה השיפוץ, שיעיר העובודה היתה פחחות, המכונית פורקה, כל חלקי הפח הרקובים והחסרים השגתי מקונטסוט שמצאתי בכל מיני מקומות שונים, מבחינה מכנית מצבה לפני השיפוץ היה עם תקוה, אבל כל מערכת החשמל והחלפה, גיר, מנע וכל המיכליים שופצו או הוחלפו והותזאה **לפניכם**.

אחרי

קצת היסטוריה באוקטובר 1965 ניקנתה המכונית במבצע אצל סוכן בכפר-סבא שנקרה אוטו-רץ. מחירה היה 7.200 לירות. מי שקנה אצל קונטסה קיבל מגן משמש. רדיו תדיון, מראות על הכנפיים, ופנסים צד קדימה ואחוריה. והרישוי שלה נעשה משום מה בחיפה

גיורא

הكونטסה 900

היא תוצרת חברת הינו יפן הרכבה במפעלי א. אילין, תעשיות בע"מ חיפה

למושב הנהג זהה !!! אין המשך לרכב ! אומרים שאין לבכות על חלב שנשפך וליבעת נורת רק לומר תודה לאל שאבי לא נפגע יותר ממה שנפגע וכמובן, أولי להתחיל הכל מהתחלה, לחפש שוב גינויו ישנה ובלואה, לשפץ ואולי לעשות קומבינציה מבין שני הרכבים השלמה והחציה.

דבר אחד בטוח - אלף צו מושלם ומיחודה כבר לא תהיה לי, וכך למען התנפץ או יותר נכון התרסק לי החלום.

"הكونטסה שלי"

מאט גיורא פישטיין

از סוף כל סוף יש תוספת **כחול-לבן** למועדון החמש קונטסה 900 1965. הרבה אין מה כתוב התמונות מדברות بعد עצמן. המוניות עמדה 8 שנים ובעבר התעלויות קשות שבררו הרסו, והשתמש והגשים חגנו.

לפני

נומטלאגיה

בשער המפעל

גאאות יחידה

סוסיתא בלונדון

סברה ספורט

